

RAAK! Cultuurbeleid

2021-2024

Alstublieft!

Het cultuurbeleid voor de periode 2021-2024. U leest over hoe we dit beleid en de resultaten daarvan voor het voetlicht brengen, hoe we herkenbaar zijn als betrouwbare partner, en hoe we de effecten van het beleid meten.

Inhoudsopgave

De uitgangspunten	5
De doelen	7
De input	11

De uitgangspunten

We willen dat cultuur toegankelijk is voor iedereen ...

Onze missie is dat iedereen kan meeprofiteren van de rijkdom van cultuur, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, inkomen en woonplaats. We willen daarom drempels verlagen en nog meer mensen betrekken bij het moois dat Overijssel te bieden heeft. Of het nu gaat om mensen die digitaal minder goed mee kunnen komen of om jongeren die de weg naar cultuur nu nog minder goed weten te vinden. Dat doen we natuurlijk altijd samen met deze doelgroepen zelf, en onze partners binnen en buiten het culturele domein.

... brengen mensen en organisaties bij elkaar op gemeenschappelijke thema's

Veel organisaties zijn bezig met gelijksoortige vraagstukken: hoe kunnen we ons verder ontwikkelen, hoe versterken we ons ondernemerschap, hoe werken we met vrijwilligers? Wij zien netwerkontwikkeling en kennisverspreiding in de sector als een belangrijke taak. Als provincie kennen we weer mensen en organisaties die kunnen helpen om deze vragen te beantwoorden. Daarin zien wij ruimte voor de interactie tussen cultuur professionals en vrijwilligers(organisaties) Door deze partijen bij elkaar te brengen, groeien de gezamenlijke kennis en de slagkracht en ontstaan nieuwe initiatieven. Een dat leidt tot wat zo belangrijk is: een bloeiend cultureel leven in Overijssel.

... en zoeken de verbinding met anderen

Cultuur verbinden aan andere provinciale opgaven biedt kansen. Kunstenaars, historici, landschapsarchitecten en dichters: ze kijken met een frisse blik naar andere sectoren en komen zo op creatieve oplossingen voor opgaven. Andersom kunnen professionals uit andere sectoren ons nieuwe perspectieven bieden. Er zijn al bruggen geslagen tussen bijvoorbeeld het erfgoeddomein en de

vrijtijdssector. En de samenwerking met het programma Sociale Kwaliteit rondom het terugdringen van laaggeletterdheid smaakt ook naar meer. We gaan deze samenwerkingen verder uitbouwen, en verbreden naar andere terreinen, zoals leefbaar platteland, evenementen, digitale innovatie met het MKB en de arbeidsmarkt. We kijken daarbij ook over de grenzen van onze provincie en ons land. Zo zetten we de succesvolle samenwerking met Gelderland in landsdeel Oost-verband en onze oosterburen net over de grens voort.

De doelen

ERFGOED

Cultureel erfgoed behouden met waarde voor de toekomst ...

We willen het cultureel erfgoed in Overijssel behouden en van waarde laten zijn voor de toekomst. Erfgoed maakt een belangrijk onderdeel uit van onze identiteit en tradities zorgen voor verbinding. Of het nu gaat om archeologisch erfgoed, gebouwd erfgoed, cultuurlandschappen of om immaterieel erfgoed zoals volkscultuur, tradities en streektaal. Voor een deel is dit een wettelijke taak, namelijk vondsten bewaren en beheren in ons depot, en ontsluiten voor het publiek. Daarnaast hebben we met het Rijk afspraken over subsidie voor restauratie van rijksmonumenten en over een provinciaal steunpunt dat gemeenten helpt bij het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van monumentenzorg.

... dankzij verhalen, goede contacten en projecten

Behouden gaat makkelijker als mensen begrijpen waar het over gaat. Daarom ondersteunen we het vertellen van verhalen en het actief beleefbaar maken van de geschiedenis. Daar hebben we al veel aan gedaan, bijvoorbeeld met het Verhaal van Overijssel en de Vondst van Overijssel. En hiermee gaan we verder met specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld het onderwijs. Tegelijkertijd willen we dat de projecten nog meer effect hebben op de bekendheid van het Overijssels erfgoed en de geschiedenis bij onze inwoners en – waar mogelijk – in Nederland. Daarvoor is het belangrijk dat instellingen onderling goede contacten hebben en ontdekken dat samenwerking tot nieuwe initiatieven leidt. En dat er meer samenhang is met andere provinciale onderwerpen. Bijvoorbeeld door bij het restaureren van rijksmonumenten te prioriteren op monumenten die aansluiten bij andere provinciale opgaven, zoals binnenstadsbeleid, leefbaar platteland, duurzaamheid (een samenwerking met het programma Nieuwe Energie Overijssel) en vrije tijd. Zo kunnen we door samen te werken met Gastvrij Overijssel gasten van onze provincie nieuwe producten bieden én Overijssel nog beter op de kaart zetten.

... en met onze ondersteuning kennis en kunde opbouwen en onderhouden

We bieden op verschillende manieren ondersteuning: via subsidies, regelingen, kennisdeling, of het creëren van netwerken. En het liefst een combinatie daarvan. We zetten in op het verduurzamen van monumenten én ontsluiten informatie over het verduurzamen en toekomstbestendig maken van beeldbepalende objecten. Praktisch betekent onze inzet vooral: veel afspraken maken met het grote veld aan organisaties, en de uitvoering van die afspraken bewaken. Of het nu met de Overijsselacademie is over het behoud van het Nedersaksisch of met het Historisch Centrum Overijssel over hoe zij op hun beurt kleinere cultuurhistorische organisaties, zoals kleine musea en oudheidkamers, kunnen ondersteunen. We bekijken hierbij ook kritisch hoe met de beschikbare middelen dit brede veld kan worden bediend. Bijvoorbeeld door bij het verlenen van subsidie onze partners te vragen om andere initiatiefnemers te laten leren van hun aanpak en ervaringen.

CULTUURANBOD

Een divers cultureel aanbod dat aansluit bij de vraag ...

We willen allereerst dat Overijssel een breed en professioneel cultureel aanbod heeft van hoge kwaliteit, in de zin dat alle categorieën van podia in Oost-Nederland vertegenwoordigd zijn en producties kunnen programmeren waar publiek op af komt. Op dit vlak werken wij samen met Gelderland en de steden. Dus ook voor jongeren en ook voor mensen die houden van films waar geen groot publiek voor is. Dit aanbod moet impact hebben en van waarde zijn, ook buiten het culturele domein. Bijvoorbeeld in de vrijetijdseconomie of het sociale domein. Hierin willen we voorop lopen door bijzondere innovaties tussen zorg en cultuur en economisch succesvolle arrangementen voor inwoner van Overijssel en bezoekers aan onze provincie. Een bijzondere plek is er hierbij voor instellingen die door het Rijk gefinancierd worden. Zij brengen hoge kwaliteit, zijn van landelijke betekenis, hun plannen zijn getoetst door de Raad voor Cultuur, en – belangrijker nog – regionale inbedding is hun uitgangspunt. Ze leveren een grote en relevante bijdrage aan de regio op het gebied van cultuureducatie, talentontwikkeling, participatie en publieksbereik. We financieren samen met Gelderland een aantal Gelderse instellingen die van belang zijn voor heel Oost-Nederland. We werken samen op alle niveaus: met kleine, lokale partners als ook met nationale partijen en Nedersaksische relaties.

... dankzij stevige netwerken en subsidie

Een breed cultureel aanbod is essentieel, ook buiten de stedelijke regio's. Dat kan niet zonder samenwerking en kennisdeling tussen podia. Daar zijn al mooie voorbeelden van. Neem het OKTO, een netwerkorganisatie voor de kleine en middelgrote theaters in Overijssel. Het OKTO investeert in deskundigheid van de aangesloten leden, in programmering van kwetsbaar aanbod (waaronder nieuw Overijssels talent) en in gezamenlijke marketing. Een ander voorbeeld gaat over artistiek filmaanbod. Dit loopt in Overijssel goed, dankzij een fijnmazige structuur van grotere filmtheaters tot kleinere kulturhusen die ondersteuning krijgen van het Filmkenniscentrum. En het sterke netwerk in de Popsector in Oost-Nederland wat kracht is bijgezet door het convenant van Basis tot Booster. Samenwerking gaat niet altijd vanzelf en organisaties weten elkaar nog niet automatisch te vinden. Daar zien wij als provincie een belangrijke rol als verbinder. Zo organiseren we elk jaar ons Cultuurcongres. Dit is dé dag waarop de culturele sector, gemeenten en andere betrokkenen kennis opdoen, kennis delen en elkaar ontmoeten. Daarnaast trekken we op met drie cultuurregio's in Overijssel en werken we samen met Gelderland en acht steden in Oost Nederland. Dat doen we langs de lijnen van ROUTE OOST. Met deze partners voeren we een sterke lobby in Den Haag. We brengen ons netwerk vanuit verschillende culturele, maatschappelijke en economische werelden samen en agenderen actuele vraagstukken die we vanuit verschillende invalshoeken benaderen. We benutten fondsen waar deze aansluiten op onze eigen kracht en ambitie. En we investeren net als in eerdere jaren in De Fundatie, ons museum met nationale uitstraling dat onze provinciale kunstcollectie beheert en vernieuwt.

... en met onze ondersteuning

De grote lijn van wat we deden, zetten we de komende periode voort. Zéker als het gaat om de samenwerking met partners. Wij doen wel een aantal aanpassingen om nog effectiever aan een divers en relevant aanbod te kunnen werken: door meer flexibiliteit toe te staan, de financiële instrumentenmix te verbreden, de administratieve lasten te verkleinen en een loketfunctie voor kleinere gemeenten. We focussen op het verbinden van de topanbieders met de basis (bijvoorbeeld op het gebied van cultuureducatie), op het aanbod voor en door jongeren, op zichtbaarheid, en op de verbinding met de vrijetijdseconomie en het sociaal domein. Tegelijkertijd dagen we instellingen uit om hun maatschappelijke waarde nog meer over het voetlicht te brengen, te blijven innoveren en inhoud te geven aan onze uitgangspunten, zodat de maatschappelijke opbrengst van onze investeringen wordt vergroot. Bovendien kijken we hoe we het aanbod verder kunnen vernieuwen en nieuwe makers in staat kunnen stellen om

vlieguren te maken.

EDUCATIE

Goed cultuuronderwijs voor alle basisschoolleerlingen ...

Ons hoogste doel is dat alle leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs toegang hebben tot cultuuronderwijs. Dat betekent dat scholen in toenemende mate cultuuronderwijs een structurele plek geven in het curriculum. Met het huidige Overijsselse cultuuronderwijsprogramma en deelname aan het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit zijn hierin de afgelopen jaren flinke stappen gezet. Het Bestuurlijk Kader Cultuur en Onderwijs Overijssel zette cultuuronderwijs bij bestuurders in het onderwijs en gemeenten op de agenda. We zijn met deze aanpak een landelijk voorbeeld. Maar we zijn er nog niet.

... dankzij een goede infrastructuur

De komende jaren willen wij de ondersteuning voor het cultuuronderwijs goed regelen. Anders blijft het hangen op het niveau van goede bedoelingen van enthousiaste docenten, directeuren, en cultuuraanbieders. Voor zo'n infrastructuur zijn afspraken nodig op bestuurlijk niveau en met gemeenten. Bijvoorbeeld over financiën en professionalisering.

... en met onze ondersteuning

Gemeenten zien de provincie als vliegwiel om cultuuronderwijs op de kaart te zetten en financiering te borgen, zo blijkt uit rondetafelgesprekken die we hielden. Het is belangrijk dat óók de scholen meefinancieren. We zijn immers samen verantwoordelijk. Daarom willen we werken met een nieuw financieringsmodel waarin we kosten samen dragen. Ook op andere manieren willen we bijdragen aan een sterke infrastructuur. Bijvoorbeeld door het aantal partners in het Bestuurlijk Kader te vergroten. En met hen lokale cultuuronderwijsconvenanten te realiseren. Daarnaast onderzoeken we hoe we kunnen ondersteunen bij het organiseren van randvoorwaarden, zoals het betrekken van ouders bij cultuuronderwijs aan hun kinderen. En het verbeteren van het vervoer van en naar culturele instellingen.

PARTICIPATIE

Meer inwoners van Overijssel nemen deel aan kunst en cultuur ...

Deelnemen aan kunst en cultuur helpt mensen om zich te ontplooien. Het ontdekken, ontwikkelen en presenteren van talent geeft plezier. Dat is waarom we willen dat meer inwoners van Overijssel meedoen met cultuur. De afgelopen jaren hebben we met een aantal communicatieacties laten zien wat er op het gebied van cultuurparticipatie in Overijssel gebeurt. En onze samenwerking met het Prins Bernhard Cultuurfonds om kleine culturele initiatieven in Overijssel te stimuleren, maakte andersoortige vormen van cultuur mogelijk. We hebben hiermee mensen bereikt die we voorheen minder in beeld hadden.

... dankzij zichtbaarheid en toegankelijkheid

Een grotere deelname begint met een groter bereik. Concreet: meer zichtbaarheid en een grotere toegankelijkheid. Dat lukt door samen op te trekken. Bijvoorbeeld met het cultureel en sociaal domein en erfgoedparticipatie. En door initiatiefnemers die verder kijken dan het project duurt, en die bijvoorbeeld ook bedenken hoe het publiek online bereikt kan worden.

... en met onze ondersteuning

We investeren in andere presentatievormen om het bereik van activiteiten die wij mede mogelijk maken te vergroten, bijvoorbeeld met een Overijsselse cultuurdag. Bovendien willen we de communicatie verder verbeteren, want communicatie is essentieel om mensen te bereiken en de waardering, toegankelijkheid en het draagvlak voor cultuurparticipatie toe te laten nemen. We continueren activiteiten zoals cultuurmakelaars en onze inzet om amateurkunst een podium te geven in de Week van de Amateurkunst of Ik Toon, onder de titel 'Overijssel Toont Talent'.

TALENTONTWIKKELING

Talent dat loont én publiek vindt ...

We zien Overijssel als broedplaats voor nieuw talent. En we willen dat dit talent ook iets oplevert. Voor de makers zelf, doordat ze de weg naar de arbeidsmarkt vinden. En voor hun publiek. Zodat zij de meerwaarde ervan ervaren. Talentontwikkeling is een zaak van lange adem, het vraagt om een meerjarige aanpak. In Overijssel werken we hier al een aantal jaren aan via verschillende voorzieningen.

... dankzij samenwerking en ondernemerschap

Samenwerking is het sleutelwoord bij talentontwikkeling. Allereerst tussen de provincie en instellingen die meerjarige rijkssubsidie krijgen om makers te helpen bij hun ontwikkeling. Maar ook tussen instellingen onderling. De poppodia ontwikkelen nu ieder voor zich, met deels hetzelfde soort activiteiten. Het is belangrijk dat zij één netwerkorganisatie vormen. Daardoor wordt de samenhang tussen hun activiteiten sterker, en kan de sector talent beter ontwikkelen én uitdragen binnen en buiten de provincie. Ook zijn samenwerkingen buiten de culturele sector nodig. Bijvoorbeeld met het mkb om het ondernemerschap van nieuwe makers te versterken.

... en met onze ondersteuning

Wij scheppen de voorwaarden, stimuleren en faciliteren. We spitsen de regeling Nieuwe Makers Overijssel nog meer toe op versterking van het ondernemerschap van nieuwe makers in Overijssel. Hierbij betrekken we andere beleidsvelden zoals het mkb-beleid. Ook maken we cofinancieringsafspraken met instellingen die makers helpen zich te ontwikkelen, en die meerjarige rijksfinanciering krijgen voor de ontwikkelingsfunctie binnen de rijksbasisinfrastructuur of die financiering krijgen van een landelijk cultuurfonds. Met de Overijsselse poppodia maken we afspraken over hoe we het netwerk voor de popsector kunnen versterken. Afhankelijk van de besluiten over de meerjarige aanvragen bij het Rijk en landelijke cultuurfondsen, gaan wij na hoe de eventueel resterende financiële ruimte kan worden ingezet voor talentontwikkeling en vernieuwing van het cultuuraanbod.

BIBLIOTHEKEN

In alle gemeenten een maatschappelijke bibliotheek....

Over vier jaar is voor iedereen in Overijssel een volwaardige bibliotheek bereikbaar. Dit kan zijn in de basisschool, het kulturhus of de sportclub of in een hoofdvestiging in een naburig dorp of stad. Bibliotheken worden plekken waar iedereen informatie kan vinden en zich kan ontwikkelen, plekken die lezen bevorderen en waar mensen kennis kunnen maken met literatuur, kunst en cultuur. Of voor vragen over een maatschappelijk initiatief dat je wilt nemen. Maar ook een plek waar je terecht kunt voor ontmoeting en debat als je daar behoefte aan hebt. Hiermee dragen we bij aan het hogere doel, dat iedereen kan meedoen. Bijvoorbeeld doordat laaggeletterdheid bestreden wordt en meer mensen veilig en verantwoord hun weg weten te vinden op internet.

... dankzij innovatie en sterke samenwerkingen

We hebben in Overijssel een uniek en sterk netwerk van gemeenten en bibliotheekbesturen. Zij geven samen richting aan de toekomst van bibliotheken. Met een lokale uitwerking die past bij de schaal en de ambitie van individuele gemeenten. Helder is dat bibliotheken zichzelf verder willen ontwikkelen, van klassieke bibliotheek richting maatschappelijke ontmoetingsplek. Dat vraagt om creativiteit, organiseren en pionieren, maar vooral ook om sterke samenwerkingen met andere partners in cultuur, sociaal domein en het reguliere onderwijs. En als het gebouw niet voldoet, met partners in het ruimtelijk domein. We zien bibliotheken voor ons die een huiskamerfunctie vervullen en in die zin bijdragen aan de ontwikkeling van steden en dorpen en de leefbaarheid van gemeenschappen. De basisstructuur van bibliotheken in Overijssel helpt om snel kennis te delen en van elkaar te leren. De volgende stap is bestaande projecten en innovaties onderdeel te maken van reguliere activiteiten.

Er worden stappen gezet om het Overijsselse bibliotheeknetwerk naar een volgende fase van samenwerking te brengen. Samen met het netwerk hebben we de ambitie om voordelen op het gebied van schaal, professionaliteit, kwaliteit en cultureel ondernemerschap te bereiken.

... en met onze ondersteuning

De provincie Overijssel ondersteunt de bibliotheken bij hun ontwikkeling. Dat doen we vanuit onze wettelijke taak die voortkomt uit de Wet stelselherziening Openbare Bibliotheken. We doen dat op twee manieren. Allereerst door bibliotheken te verbinden met het sociaal domein en het onderwijs, zoals we dat eerder deden in projecten als Techniektaal en het provinciale programma Human Capital. Daarnaast door thema's die structureel aandacht verdienen, uit de projectmatige aanpak te halen en hier het beleid en de subsidiëring op aan te passen. Voorbeelden van zulke thema's zijn: cultuureducatie, digitale inclusie en de bestrijding van laaggeletterdheid. Op die manier boeken we duurzame resultaten.

De input

We waarderen de mening van onze partners ...

Deze nota is onder meer gebaseerd op de onze ervaringen in de afgelopen beleidsperiode, en het Statenvoorstel 'Startnotitie Cultuurbeleid 2021-2024' (PS/2019/1101334). Ook nemen we de Wsob-evaluatie (het Kwink-rapport), ministeriële beleidsvoornemens en beantwoording van Kamervragen, en de adviezen van de Raad voor Cultuur mee. In veel van deze documenten zijn samenwerken en netwerken sleutelbegrippen. Logisch ook, want alleen samen kun je zorgen voor een bloeiend cultureel leven.

Daarom zijn veel verschillende partijen betrokken bij de totstandkoming van dit beleidsplan. Van gemeenten tot instellingen, makers en scholen. In vele individuele gesprekken en tijdens werkbezoeken met ambtelijk adviseurs en Gedeputeerde Staten is gesproken over onze koers. Dit deden we onder meer tijdens het Cultuurcongres 2019, tijdens bijeenkomsten met BIS-instellingen (16 januari 2020), gemeenten (23 januari 2020), fondsinstellingen (23 januari 2020), en bibliotheken (24 februari 2020). En tijdens cultuurdebatten in Kampen (12 maart 2020), Nijverdal (13 maart 2020), en Hengelo (al werd die laatste wegens het coronavirus vervangen door een online enquête).

Om aan de nadrukkelijke wens tegemoet te komen om inwoners en jongeren te betrekken bij de totstandkoming van het nieuwe beleid, hebben wij gekozen voor een unieke onderzoeksmethode. Kortgezegd: wie met strategische keuzes bezig is, haalt vaak kennis op bij voor de hand liggende en betrokken partijen. Dat is ook nodig. Toch zijn ook inzichten uit onverwachte hoek inspirerend. Humint Solutions deed namens de provincie onderzoek (jan-maart 2020) onder een 'onbekende' doelgroep, waaronder jongeren, die wel ervaringen en meningen heeft over de culturele sector, maar geen enkel belang. Kennis die er dus wel is, maar nog niet wordt benut.

Het onderzoek heeft waardevolle input opgeleverd voor de thema's van de cultuurnota, de manier waarop we de impact van cultuur kunnen vergroten, de verbinding met andere sectoren beter kunnen maken en de manier waarop we jongeren beter kunnen aansluiten.

... en nemen deze mee in ons beleid

Uit de input concludeerden we dat we met onze netwerkfunctie op de goede weg zijn, ruimte moeten geven aan experimenten en de impact van cultuur moeten laten zien. Ook gaan we meer aandacht besteden aan deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. Omdat zij een schat aan kennis en ervaring hebben. Verder willen we grote instellingen uitdagen om intensiever samen te werken met kleinere organisaties en zo een betere verbinding te krijgen tussen maker, product en de eindgebruiker. Er is nog veel meer potentie voor slimme verbindingen tussen cultuur het sociaal domein en onze samenwerking met gemeenten. Er ligt een schat aan ervaringen bij onze partners die met jongeren werken. Deze kennis willen we nog meer benutten. De wereld van cultuur zal veranderen wat een versnelling geeft in de innovatie van nieuwe verdienmodellen. Intensievere samenwerking met het bedrijfsleven zal daar onderdeel van zijn. Digitalisering biedt kansen. Deze en andere ambities en accenten leest u terug in het uitvoeringsplan.

Colofon

Uitgave
Provincie Overijssel

Datum
11-11-2019

